

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Deák Ferencz-utca
12. sz. Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden köz-
lemény és levelezés.

Bármentlen levelek nem fo-
gadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Janosi-utca 35.,
illetve Ki-pást-tér 4. sz. alatt
R. Vozáry Gyula tanárnál. — Ide
intezendők a kiadóhivatali illető
előfizetési pénz-, hirdetmény-,
nyilvántér- és egyéb felszólalások.

Hirdetési díj:

Egy háromhásabos petitsor tér-
fogata 6 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilvántér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Janosi-utca Czikora-féle házában, nem különben minden hazai postahivatal.
Az előfizetési pénzek legezelszerűbben posta-utalvány uján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Halál és örök élet.

E hét virágvasárnaptól kezdve a keresztyén világ nagy hete, melyen fájó emlékekkel gondol vissza a világtörténelem legnagyobb alakjának, a megváltónak néhány nap alatt lefolyt élettörténetére. A két ezred év előtti események felajulnak lelkünkben, hódoló tisztelettel hajlunk meg amaz örök dicsőség fénylő sugaraival övezett alak emlékezte előtt, ki a sötétség korszakában lángelméjének szikráit az emberiség piaczára dobván, felvevé és diadalra juttatá a harcot, melyből az örök igazság eszméje bontakozott ki.

Évről-évre felidézük lelkünkben az élettörténetet, melyben az, ki a hit világló fénye mellett az igazság fegyverével küzd, látszólag elbukik; a vakságban szenvedő nép szemébe kiáltja: „feszítsd meg!“ s az erkölcsi világrend felbomlásától tartó hatalom szolgálja vég elhajtja e rettenetes ítéletet, melyre elhomályosul a nap, megrendül a föld, égig érő hullámokat csap a tenger! Az ítélet végre van hajtva, — az igazság porban hever — consummatum est...!

De felidézük emlékezetünkben ama fényes napot is, mely újra életre kelti a porba sujtott igazságot.

„Harmadnapra halottaiból feltámadott“ hirdetik világszerte a népek milliói, — megkondulnak a harangok ismét, megszűnik a föld és tengerek háborgása, a fényesen mosolygó első husvét hajdonon egy eleintéa félelmen reszkető hang tölti be a léget, mintha senki sem lenne saját szeméinek, de a sutogó hang lassanként viharrá nő s az egész világ e csodálkozást és örömet keltő szóban tör ki: resurrexit!

E világra ható események emlékezetére ünnepepel a keresztyén világ.

Mi, kik áttanulmányoztuk s e tanulmányaink

T Á R C Z A.

Régi szép reményem . . .

Régi szép reményem fényes láthatára
El'orult örökre, felhő szállt reája:
Elrepült szememről a tündéri álom,
Bübbajos képeit többé nem találom.

Pusztá lett örömöm virágos mezője,
A dalos pacsirta elbueszott tőle . . .
Messze dél szigetje lőn örömtanyája,
Aranyos napsugár hint esőket reája.

Szálljatok, szálljatok lelkeim szép lepkéi,
Vigyetek, vigyetek bánatos hírt néki . . .
Hadd zenegjen ott is rólatok az ének:
Ti eltűnt örömeim . . . rég kihalt remények!

Paál Gyula.

Áprilisi hangok.

Az örök konyháról. — Egy kis politika. — Carneval és atyafisága.
— Feltámadás. — Tavasz és Amor.

Egy óriási konyhát képzelek magam elé, melynek számtalan üstjében és serpenyőjében különböző különböző ételek sünek-főnek; — egy örök konyhát, melynek tüzelángja soha el nem lankad, zúg, tüzel, lángol, fénylik, sereg, pattog; — s ez a zakatolás rendszertelen zűrzavarából mindig új és új tünemények kerülnek elő, és a tűz pattog tovább . . . a lábások, serpenyők és üstök ezerféle kutyvaléka keverődik és válik szét, elfogy s újra megnövekszik, kiesordul s elapad, sül, forr és kihül, a mint a ráható erők kívánják. — Oh te óriási konyhamonstrum! mennyire hasonlítasz chez a mi izzó hűlő végtelen parányi kis világunkhoz!

Novemberi esillaghulláskor sötét fény alatt huzom meg magamat. A beláthatatlan égbolt esillagtáborba millió meg millió világot ragyog le felem, és el nem tudom képzelni, hogy miért szökik le egy-egy esillag s tűnik el örökre az ismeretlen végtelenségbe, holott ép oly ragyogó fényt képes sugározni, mint akár a többi.

Vagy a nyári napok kietlen unalmát elűzendő, ki-megyek a mezőre, a hol izzó napsugártól barnára pörkölt ember állatok vontatják az élet kényszer igáját, mi nekik gyönyör, vidám dalozással hordván össze a termő anyaföld drága kincseit: a kiérlett sarga kalászkokat kövér asztagokká, s az illatos zöld fűszálakat termetes boglyákká, és el nem tudom képzelni, hogy e szorgalmas mozgékony örök rugóit mi képezi hát tulajdonképen?

közben ugyszólván átéltek a megváltó születése óta lefolyt kétezer esztendő, ama fenséges példában nemesak a lelki élet világában felmerülő igazságkörök diadalát látjuk, hanem az ember tragédiáját is, melyet keresztül kell küzdenie még megmérhetetlen időközön át, míg valódi rendeltetésének tudatára ébred az emberiség apraja, nagyja egyaránt.

A népek és nemzetek története hasonlít egy nagy folyóhoz, mely mentől tovább hömpölyög eredetétől, hullámai annál nagyobbra nőnek; e hullámok tetején lebegő csónakok, az eszmék, melyek a népek történetében koronként felszínre kerülnek, de ép úgy alá is merülve, a kavargó örvényben megsemmisülnek.

Végig fut szerünk nemzetünk ezer éves kinszenvedéseim; e kinszenvedések a megváltásra emlékeztetnek, mert mint neki, nekünk is kellett az igazságért szenvednünk, mint az ő halála felett, felettünk is elhangzott az eleintén félelmen sutogó sententia: consummatum est!

De feltámadt e nemzet halottaiból is. A világgosszág százada az ész újabb és újabb vívmányai-val oszlata el a sötétséget, mely annyi időn át körül vett. Ismét magasan lebeg a trikolór e messze világló jelszóval: haladás!

A ki elfogulatlan szemekkel vizsgálja meg korunk mozgalmait, minden téren haladást tapasztal; magas fokot ért el a tudomány és művészet, lábra kapott az ipar és kereskedelem, egyesek társulattá tömörülve közös erővel igyekeznek minden téren a közjó előmozdítására. Haladni akar mindenki és ebben van az örök igazság, melynek felderítésére mindnyájan törekszünk. Erre mutatott példát a megváltó, ki megtanított arra, hogy a közjóért, az emberiség boldogításáért mindnyájunknak szenvednünk kell. — meg-

Hogy a világok fénylenek, mozognak és letűnnek eszmék, tárgyak és tények egyaránt, s akár egy kereskedelmi ügynök triviális szavait használhatjuk a legnagyobb és a legkisebb dologra, mert minden a mi történetünk talán jelentkezéseiben más természetűnek látszik, hiszen az emberi elme gyakran szenved színvakságban, de lejegyezve nézve a világegyetem óriás konyháján folytonosan és következetesen ugyanazon dolgok ismétlődnek, sünek és főnek „nagyban és kicsinyben — en gros et en detail.“

Évről-évre, elmaradhatlanul meg van állapítva az emberi nem szellemi éntrendje, szentesítve a szokás és a hozzáállás kettős perséttjével. — Hogy a tavasz és nyár, az ősz és tél mily foglalkozásokat feltételez, az események mily következetességgel vonzzák egymást, naponta látjuk, s mégis mily nagyképi kommentárokat fűzünk hozzájuk! Szegény emberi nemzetem! Ésre sem veszed, hogy egyszerű mimelője — s talán szolgálja is — vagy annak az óriás erőkompaniának, mely a világegyetem konyháján süti főzi a feltámadó kutyvalékokat.

No csak mondhatom: bolond egy gondolat volt attól az erőtanástól, a melyik ezt az idej farsangot is összetudta tákolni. — Ha az ember szert is összehasonlításokat teeni, mindamellett kétszer is meggondolja, hogy a képtelenségeket miképen hasonlíttassa össze. Magyarországot látjuk vak házasságban Ausztriával, s Franciaországot Oroszországgal, a medve büszkén hivalkodik phrygiai sipkával fején, s a számárpátkóra csengő magyar sarkantyut vernek . . . ki az ördög látott ily viszás dolgokat? Te idej farsang! méltó képmása voltál!

Egy kitért szájjal, melynek öbléből elefant-agyarak villognak elő, — vigyorgó ábrázatnak képzelem ezt az ócska herceget, egy javíthatatlan vén roué nak, ki a lehető és lehetetlen dolgokat összezavarja csak azért, hogy szórakoztassa vendégeit, a kik köztvényében látogatására jöttek. Oh! bizonyára ott is volt a vénséges Európa minden fogyatékos bája aggszűz leánya.

Nem tehetek róla, de valami kacagató, durva paraszt-bonhomia fog elő, mikor a Carneval ő fensége ez idénye eszembe jut, melyet — úgy látszik — saját magas atyafisága számára próbált kutyvasztani, mire nézve egyik fő bizonyíték az, hogy a feltámadt cotillon-ordókat koronák képezték. No, a szervozás, az azután méltó egy nagy urhoz, meg az örök konyhához is. Két birodalom jövődöbeli ura egy kutséber leányért eldobja koronát s golyót röpi agyába, a másik — ez ugyan csak ex-király — egy kis ballerina oldala mellett felejtgeti szlivniezai hőstetteit, mikről bizonyára ő maga tudja legjobban, hogy nem az övéi, hanem azoké a jámbor

tanított arra, hogy miként kell túrnunk a szenvedést és a martyr-halált, hogy általa a soha porba nem sujtható igazság új életre keljen.

A halál az élet legmagasabb cselekménye: az örök élet szülő anyja. A fényes példa ott áll előttünk: nem bukhathunk el úgy, hogy fel ne támadjunk!

Magyar liszt — magyar posztó.

Csehországból jött hírek a magyar kereskedelemre nézve leverők; e sűrűen lakott kis ország, mely utóbbi időben az ipar minden téren jelentékeny haladást tett, s igen valószínű, hogy a művelt iparos államok közt hegemoniára vágyik, minket magyarokat, kik elsőségre nem törekszünk, de haladni akarunk, szemelt ki arra, hogy a versenytérről leszorítson. Nem tagadhatjuk, hogy a csehek a világkereskedelemben jelentékeny posztóra tettek szert, gyártmányaiknak a föld kerekéségén mindenütt van piaca.

Feltűnő azonban, hogy e nép féltékenykedik s kivivott előnyeit épen mi tőlünk magyaroktól félti.

Magyarország, mióta az európai államok sorába belépett, mindig földmívelő ország volt, — de az utóbbi időben óriási összegek kíséretében a kultura minden eszközeit felhasználta arra, hogy ipart teremtsen; a dolog lassan ment, de mégis eljutott odáig, hogy a gyáripar terén előállítható szükségleteinek ma már tekintélyes részét hazai gyárak állítják elő, — sőt ma már ipara a világkereskedelemben első helyen áll, melynek értékét az angol és amerikai piacokon ép annyira ismerik, mint nálunk. Ez iparágunkkal versenyeznie tehát oly geographiai területtel bíró országnak, mint Csehország, alig lehet, mert a lisztüzlet fejlődése szoros kapcsolatban

bolgár parasztoké, a kik szerencsésen ott is hagyták a fogaikat. Most jön a harmadik korona, a melynek a tulajdonosa elkergette a feleségét: fel Európában a legszebb asszonyt, — s most elhajtja a koronáját (azt mondják: valami ausztriai gouvernante kedvéért) s 12 esztendő apró fia előtt letérdelve esküszik atlatvalói hűséget.

S a világalgató hatalmasok egyhangú s szertelen tudatlansággal mondják e bolondos tragediákra a világegyetem leghatalmasabb szavát: „szerelem“ . . . Pedig csak idegeitek gyarló kórbántalmái azok, tisztelt főméltóságok, s gyászaitoknak csillogó bacchanáliái bizony kárbaveszők!

Szegény koronás fejek! nagyon felétek zudult a sors haragja, mióta nestorotok — az öreg Vilmos — kihuzta a lábát ez árnyékvilágból. Ez a kopaszfejű vén roué, a tréfás Carneval felmondta az atyafiságot s köztvényes feje öbléből azért szedgetti elő eszós ötleteit, hogy velök épen titeket bosszantgasson.

A bohóságoknak most már vége. Carneval nyugszik babérain, dörszölteti köszvényes lábait puha vánsok között, s ha az igaz szerelmet akarjátok megismerni, szálljatok alá ide.

Az örök konyha tovább zúg, sereg, pattog s az emberiség ételei újra elő-meg elő kerülnek róla. E kis hangyalészek fölött — melyet földnek nevezünk — széjjelárad a tavaszi nap millió meg millió meleg sugára, a teli jég tölenged, a mezők tarka virágkőntőse öltözködnek, a kertek és erdők megnövesednek szelid madárlakókkal, és az egész mindenségben a feltámadás örök zenéje rezdül át, a természet utánozhatlan díszével hirdelve, hogy itt jön a tavasz!

S ime: Carnevalnak — az emberi történelem e vén szakácsának — főzőkanalát átveszi a pajkos Amor. . . . Tréfás pukkédli lép be az örök konyhába és sűrűen osztja parancsait társának: a szelid tavasznak, a ki egymásután töltögeti ki az örök konyha kutyvalékait; a virágokat és zöld lombokat, a madárdalt, susogó esermélyt, hűvő fűszálakat, az erdők árnyát és az ébredő érzést, a fiataloságot és a vágyakat.

A tavasz mámorában tánczra kerekedik a világ, a koronából készült cotillon ordó eltűnik, és pásztorfurylyák s mezei virágok foglalják el helyét. A természet egyszerű érzésű, őszinte gyermekei elfoglalják ősi öröküket s bonyolul és kibontakozik az édes, igaz, tiszta szerelem ezer meg ezer történet alakjában. — Tanuljatok. . . . Amor nem szereti a magas atyafiságot. . .

Lőrinczy György.

áll a mezőgazdaság fejlődésével, s így könnyen felfogható okok miatt a mezőgazdaság produktumairól, mint a melyek a malom-ipar anyagát képezik, csak detailban lehet szó. E részben természetes versenytársunk Oroszország és Románia.

Érzik ezt maguk a csehek is, s bár korunk minden téren a szabad verseny korszaka, mezőgazdasági politikájukat oly irányba terelték, melynek célja, a verseny teljes kizárása: a magyar lisztet a cseh piacról leszorítani akarják még pedig törvény útján! Erre nézve véleményünket kifejezte Baross miniszter, még pedig oly határozott alakban, hogy avval oda át is jó lesz számot vetni. A csehek magatartásából azonban mi nem csak féltékenységet látunk, hanem nemzetiségi gyűlöletet is, mert máskülönbön nem volna értelme annak a tilalomnak, melyet épen a magyar lisztre akarnak behozni. Erre nekünk más feleletünk nem lehet, mint társadalmi uton arra működünk, hogy a külföldi ipar ezikei lassankint Magyarországból kiszorítsanak, mire nézve magától az államkormánytól várva a lehatalmasabb támogatást. A negyvenes évek elején a magyar politikai élet egyik legkimagaslóbb alakja: Kossuth Lajos fáradozott azon, hogy az országban mindenütt védegyetek alakuljanak a magyar ipar emelése céljából; amaz idők égő honszerelmének magasra csapó lángjai az egyleteket meg is alkották, de az akkori ipar produktumai sem minőség, sem mennyiség tekintetében nem versenyezhetvén a külföldével, az egész mozgalom a hazafiúi érzés egy lélekemelő nyilvánulásának tekinthető a nélkül, hogy az ipar fejlesztésére — főleg a bekövetkező nehéz idők miatt — maradandó hatást gyakorolhatott volna.

Változtak az idők; nemzötünk minden téren hatalmasan fejlődik; az utóbbi években az ország különböző részein rendezett gazdasági és iparkiallitások meggyőznek arról, hogy a legnagyobb magyarnak eszméje megvalósul. Ma már nincs szükség védő egyesületekre, mert ezeknek célját elérhetjük szövetekezés nélkül is, ha lelkünkben egy kis hazafiság van. A mennyiség és minőség korakban nem képezhet akadályt arra, hogy a hazai gyártmányokat a külföldiek kedvéért mellőzzük. Legnagyobb hiányt ez ideig a posztó gyártmányok terén szenvedtünk; e czímen a behozatal meghaladja a száz millió forintot. De egy kis hazafisággal ez óriási összeget is jelentékenyen redukálhatjuk, ha e téren újabb időben előállított gyártmányokat pártolásban részesítjük. Alkalmunk volt megszémlélni a brassói posztó-gyár készítményeit, melyek izlés, eszinté tekintetében a külföld legfinomabb készítményeivel kiállják a versenyt, — de fájdalom, ez ideig még nem részesültek akkora pártfogásban, a mennyit megérdemlenek. E gyárból kikerült szöveteknek hazánk minden városában van raktára, s pusztán tőlünk függ, hogy a brassói posztógyár s ez által a magyar posztóipar annyira fejlődjék, hogy a külföldit lassanként kiszorítsa.

A magyar liszt-üzlet ellen Csehországban kifejtett agitációkra csak az lehet legméltóbb válaszuk, hogy pártoljuk a magyar ipart!

BORSODY KÁROLY.

Mindig erős megdöbbenéssel állunk meg egy koporsó előtt, mely szomorú intelemképen jelenik meg a véges emberi élet előtt: „memento mori.“ A halál az élet megoldása, ki kell azzal békülnünk, s a mindennapi látvány akaratlanul is megszokottá vált, csak egy-egy olyan halálesetnél, mely sziveinket közelebbről érinti, jajdulunk fel fájdalommal.

Ilyen nekem a Borsody Károly halála. Régi, kedves remiszenciák ébrednek fel lelkemben, átélt ifiatságom kellemes ártatlan mulatozásainak sok élvezetes óráját töltöttem el vele, ki annak a társaságnak egyik lelke volt — hajdan.

Az a ifiatság a mai nemzedék előtt alig ismeretes. De sokan fognak még emlékezni rá, a jó öreg Palóczy Ábrahámra, a ki „vajdája“ volt a „bandának“, — Tomcsányi Lászlóra — ki most járásbíró Tornallyán, s akkor művészi virtuositással primáskodott, — Farkas Gyula, most Putnok és vidéke legkeresettebb ügyvédje. — Rimaszombatban egyedül Ján Zsiga van közülök, — Mészáros Kálmán, Szentpéteri Béla kerai sirhantjaikon tavaszi virág nyíladoz már, Török Jánosról azóta sem hallottam, mióta Gömörből elszármazott, s most a geniális kontrás Borsody Károly koporsójához hív a gyászjelentés.

Ők voltak a „banda.“ — A ki hallotta őket együtt játszani, sohasem felejt el őket. Az a tűz, az a lelkesedés, mely játékuk művészi becsét hatványozta, az a pajzán humor, mely társaságukban minden rokon kobelt önkénytelenül meglepett, kiszínezve az intelligencia valódi diszével, — ezt a „bandát“ valóságos szeretetreméltó művész-társaság színvonalára emelte.

Az a Borsody Károly, akire én most emlékezem: abból az időből való. Keveset beszélt, de elhagyott volna — a világ végéig — egyfolytában. Előtte áll — vagyis inkább ül — szögletes egykedvűséggel ringatva a vonót, s csak a primás kedvelt kacsingatásából veszem észre, hogy a kontrás valami remek munkát végez. És ilyen volt mindenben. „Elsőnek“ talán nem vált volna be, — „másodiknak“ — kitünő volt.

Csendes kitartással, láma nélkül, mindig lelkiismeretes becsületességgel munkálkodva végezte hivatalos dolgait, különösen a rozsnyói és dobsinai takarékpénztárak jogi képviselőjében mindenki mint realis és jellemes embert s képzett ügyvédet tanulta ismerni.

A zene iránti szenvedélye — más szenvedélyt is fejlesztett ugyan benne, de azzal is sohasem másnak, csak magának ártott. S e szenvedélyek — melyek korán ásták meg sírját — a mint én megfigyeltem — azóta esaptak életében nagyobb hullámokat, mióta a „bandát“ szélyelszörta — a sors.

Művészi hajlamaiktól fogva sehogysem tudta alkalmasan összhangba hozni állásával s életkörülményeivel. Nem sértem talán tisztos emléket meg, ha jó barátság jussán ennyit elmondok róla.

Becsületes ember, jó hazafi, szerető apa, páratlan barát volt.

Ő is odatért az öreg „vajdához“, a ki mellett várták már a „nagybögös“ a kedves Szentpéteri Béla, meg a „brácsos“ Mészáros Kálmán. A bandafele együtt van: legyen nyugalom esendes és zavartalan, emlékek áldott! Szombati.

Gömör-Kishont t. e. vármegye alispáni hivatalától.

Hirdetmény.

66. sz. — A Gróf Buttlér-féle alapítványi helyekre, a Ludovika-akadémiába törvényhatóságunk részéről küldendő ifjak kijelölése céljából szükségessé vált rendkívüli megyei bizottsági közgyűlés határidejűl főispán ur Ó méltósága által Rimaszombat városába a vármegye székházához folyó évi május hó 15-ik napjának d.-e. 9 órája tüzetett ki.

Midőn erről a vármegye közönsége szokott módon értesítették, egyidejűleg a bizottság t. tagjai hivatalos tisztelettel felkértek, hogy ezen közgyűlésre minél tömegesebben megjelenni, s a tanácskozásban résztvenni sziveskedjenek.

Rimaszombatban, 1889. év április hó 15-én.

Bornemisza, alispán.

Helybeli hírek.

A rimaszombati r. kath. templom helyreállítását a vallás- és közoktatásügyi minisztérium elrendelte s a szükséges költséget a vallásalapból kiutalványozta. — Nagyon is ráért már.

Gróó Vilmos, megyénk nagyérdemű tanfelügyelőjének magyar nyelv tanítási munkáit melyek főleg az idegen ajku iskolák használatára vannak szerkesztve, a magyar kir. államnyomda kimutatása szerint, a jelen évben százezer példányban vannak forgalomban. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy Vozári Gyula rimaszombati főg. tanár „Két szómszedvár“ című kommentárját a közoktatási minisztérium középiskolai segéd tanácsnok ajánlotta.

Vettük a következő gyászjelentést. Özvegy Borsody Károlyné szül. Trajtler Erzsébet mint neje: Borsody Károly mint fia; Kirner János és neje sz. Brunsz Josephin mint szülők, Trajtler Sámuel és neje született Vitális Erzsébet, mint ipa és napa gyermekeikkel; Melczér Károlyné sz. Kirner Camille leányával; öz. Halasi Gusztávné sz. Kirner Clementine; öz. Bölesházy Ferdinándné sz. Kirner Clotilde gyermekeivel; Kirner Cornelia; Halasi Lajosné sz. Kirner Katalin férjével és gyermekeivel, Kirner János nevelő és gyermekeivel a többi rokonnak nevében is szomorodott szívvél jelentik a legjobb férj, apa, fiu-, testvér-, sógor- és rokonnak Borsody Károly köz- és váltó ügyvédnek, 1889. év április 14-én, reggel 7 és fél órakor, életének 45 ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A meghaldolt hült tetemei folyó év április 16-án, d. u. 3 órakor fognak az ág. ev. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra tetetni. Áldás lengjen porai felett! Kelt Rimaszombatban, 1889. évi április hó 14-ik napján.

Kemény Lajos, osztrák ev. lelkesztő nagy esapás érte Ernő nevű fiaeskaja halálával. — Paal Gyulát, helybeli községi elemi iskola ügyes tanítóját, lapunk munkatársát hasonlóképen. Mostanában született leánykaja sok szenvedés után jobb létre szenderült. A temetés kedden délután ment végbe. Vigasztalást adjon az ég a szomorú feleknek!

„Egy kis adat a losonczi csatához“ című lapunkban megjelent közlemény nemcsak lapunkban, hanem a „Losonec és Vidéke“ című szomszédárságban is, mely a mi cikkünket egész terjedelmében átvenni jónak vélte, élénk gondolateresére adott alkalmat. Az említett lap legközelebbi számában Kunszt János ezikező újabb adatot teszen köze, a minket is közlő érdekű losonczi katasztrófáról, a melynek némely adatait okiratokkal is bizonyítja. Ugyanesak a „Losonec és Vidéke“ április 14-iki számában Forgách Sándor gróf a személyére vonatkozó 48 iki dolgokról közöl némi helyreigazító véleményét. Részünkről csak örvendünk, hogy 48 iki történelmünk egyik gyászos eseményének, a Losonec elpusztításának megírásához fiatal barátunk kezdeményezésére egy kis szelid tollharcot idézhettünk elő, s a kölcsönös meghallgatás azt eredményezte, az eszmékkel, a mit a tisztító tűz szokott tenni az arannyal.

Érdekes végtárgyalás lesz a helybeli kir. törvényszéknél f. hó 29. a Holló Mihály volt bessenyői, jelenleg Pócs-Petri-i plébános ellen folyamatban lévő feajító ügy-

ben, melyben a mult év végén tartott végtárgyalás alkalmával új tanúk kihallgatása várván szükségessé, a folytatólagos végtárgyalás a fenti napra tüzetett ki. A mintegy 4 sűrűen írott iv terjedelmű vádmindítvány, melyet Kubinyi Aladár kir. ügyész kiténő jogászai elmélettel szerkesztett meg s a törvényszékhez már betérjesztett, a nevezett plebánost mint vagyonkezelőt 187 frt 40 kr. harangjövödelemnek, továbbá 7 tételben összesen 247 frt 52 kr alapítványi vagyonnak eltulajdonítása által elkövetett s a btk. 355. és 356. § ai szerint minősülő két rendbeli sikkasztás büntette, és szinten az egyház alapítványi vagyonából 11 tételben összesen 257 frt 90 krnak eltulajdonítása által elkövetett s egyenként ugyanesak a btk. fenti § ai szerint minősülő 11 rendbeli sikkasztás vétségé miatt indítványozza vád alá helyezni, s hogy ítélet jozerőre emelkedése után az iratok retáni feigyelmi eljárás végett az egri érsekhez megküldessenek. Ellenben 50 rendbeli összesen 2313 frt 08 kr. panaszoit eltulajdonítása miatt megindított bünvádi eljárást az ügyész megszüntetendőnek találta s egyszersmind az indokolásban szépen fejti ki, hogy melyik vád a vizsgáltnak mily adataival támogatattik, s hogy az ötven rendbeli sikkasztás vádjá alól miért kell felmenteni a vádlottat. Ennek védelmét, mint értesülünk Molnár József helybeli ismert ügyvéd vezeti s így a végtárgyalás előreláthatólag megyénk több kitünő jogászának szellemi mérközése lesz, s e miatt nemcsak a laikusokra de különösen jogászörökre kiváló érdekűnek ígérkezik.

A rimaszombati izr. hitközség előjáróságának f. hó 10-én tartott és a hitközség közgyűlésének folyó hó 14-én hozott határozata szerint Berger József kántorhitoktatónak és hitközségi jegyzővé újból megválasztott. Berger József ugyanis időközben az ellene felmerült gyanúsítások következtében lemondott, ügyének megvizsgálását a legilletékesebb fórumnak, egyházának előjárói kezébe tevén le. Az előjáróság meggyőződve arról, hogy a Berger Józsefet ért vádak minden alapot nélkülöznek, aként adott elégtételt, hogy őt előbbi állásába egyhangulag visszahelyezte. A hitközség s határozata a hívők körében általános helyesléssel találkozik, annyival is inkább, hogy ez által a hitközség hivatalai ismét oly egyénekkel vannak betöltve, kik a társadalmi életben is méltó helyet foglalnak el.

Magyar liszt — magyar posztó Felhívjuk olvasóink figyelmét e cikkünkre. Megjegyezzük, hogy az abban említett posztógyár készítményei városunkban is több helyt kapnak sőt egy jó nevű iparosunk azon fáradozik, hogy egy egész raktárt rendezzen be. A gyár mintái megsemmisítettek Miskolezy István ezekrázdájában. E minták között a legegyszerűbb és legfinomabb szövetek egyaránt képviselve vannak a legjutányosabb árak mellett.

Husvét jövetelét. a loesolódás napját ugyanesak várják a gyermekkek. Csak ugy számlálgatják ujjaikon a kis bohók: „Apuka, anyuka! már csak ennyiszor kelünk föl az ágyból, s itt lesz a loesolás.“ Az apróságoknak egész csoportja álldogál naponta a Miskolezy István ezekrász kirakata előtt. De van is ott mit nézni, magunknak is volt alkalmunk látni a sok szebbnél szebb ezekortojásokat bársonyos, paszományos meg egyébfajta ezekorkakból, volt módunk meggyőződni arról, mennyire kifejtett a ezekördiszmű ipar. Az ember meg sem gondolná, ha látja azokat a kis boldog emivaló esesebeeseket, hogy van nekünk rimaszombaiaknak e téren is igen ügyes emberünk, a ki valóban megérdemli a pártolást, mert hát Miskolezy István a közjó érdekében is tud és szokott áldozatot hozni, nem vonja ki magát seha a szép ezétra való adakozás alól. A multkor is egy szép óriás tojást sorsoltott ki a „Tompá szobor“ javára. Most ismét látható kirakatában a y másik nagy tojás pergelt tortából, esimos ezekörvirágokkal ékesítve. Ennek is a tiszta jövetelmét a „Tompá szobor“ részére szánta. A névszámokat már csaknem egészen megrakták. Kit esólok homlokán sorsolás útján a szerencse, a kihzás után köztudomásra hozzuk.

Lopás. Kulik György, bakti puszta juhász, tele erszénnyel jött pénteken a rimaszombati Hírszagos vásárra, mit úgy látszik, nagyon megirigyelt Hírsznyai András kerékgyár-ósegéd s egy észrevétlen pillanatban szépen kiemelt a juhász plundrája zsebéből. A tettes a rendőrség keze közé került, hol védelmére felhozta először, hogy a lopást részeg állapotban követte el, másodsor, hogy büntarsa egy katona volt, kivel az ellopott 52 forintot megosztott. Az ekké it gyanúsított katona is a rendőri irodába került, de vallomásra nem volt bírható. Az ügy áttétett a kir. ügyészséghez.

Soha sem lesz már jó idő! Igy sohajtottak fel a megyénkbeli mezei gazdak, mivel meg a mult hó végéfelé kezdett vett esősés folyó hó 14-ig szüntelenül tartott, de hála Istennek mégis csak kiderült. Kishontnak Rimabrézón felüli részét folyó hó 13-án délután 3 órakor, már másodizben látogatta meg a jég-eső s ekkor 7 perczig tartott, ugy, hogy megfehérite a földet, mint az erős dér s fél óra szükségeltetett elolvadására. Ugyanaz nap estére kiderült, minek következtében arnyas helyen esupán reggeli 7 órakor eltünő dér lepte el a mezőt. Rima-Zaluzsánytól lefelé Cserencsényig a rétek nagyobb részét még viz borítja.

Hatvani Károly színtársulata vasárnap kezdte meg előadásait. Az első bemutatás alkalmával több oly alapos hibát követett el Hatvani, melyek a társulatra végzetesek lehetnek. Jó előre hirdették a Suhlanczot, de este hirtelen az Eleve őrdögöt rántották elé s így az amugy is esekély számú közönség első alkalommal is esalódott. E barab változásnak egyeb következményei is lettek: valószínűleg arra sem volt elég idejük, hogy a darabot egyszer elpróbálják, mert az ének részében a karók és magánénekes hatalmas bizonytalansággal és indispozícióval küzdöttek. Pedig a társulaton néhány jó erő van, kik más körülmények közt derék emsemet tudnának nyujtani. Arról sem gondoskodtak, hogy legalább írott színezédelákhöz juthassunk s így az egyes szereplőket a bemutatás előadásán nem volt alkalmunk megismerni. Zongorájuk hangja sem volt kellemesebb egy ókori hasadt czimbaloménál, mely a fegyatkozásokat csak nevelte. Egy szóval az első előadás nem tett kellemes benyomást, mit sajnálattal konstatalunk. — Meg kell jegyeznünk azonban, hogy a sikertelenség legfőbb oka azon körülményekben rejlik, melyek közt a társulat megérkezésakor volt; mi ismerjük e körülményeket s tudjuk is méltányolni, de mégis ezelszerűbb lett volna az előadást egy nappal későbbre halasztani.

A tagok farsangához, kiknek egy része az előadás napján érkezett meg, még sok privát kellemetlenség is járult, s így nem esdőlkozhatunk azon, ha nem tudtak a közönségnek nyújtani annyit, a mennyit ez remélt. Ez az oka annak, hogy amások bemutatásán, mely mértelen magasságban állott az első felett, a színház teljesen üres volt. Karczag Vilmosnak Hitves című színművében Pártos Etel a darab végéig lebilincselte a figyelmet, alakja, organuma, egyaránt rokonszenves s hirtelen játéka több jelenetében tapsra ösztönözte a csekély számu közönséget. A férfiak közül Polgár és Borbély kitűnően alakították genre szerepeiket, Hatvani jó színész, természetes alakja és kitűnő hangja nagy reményekre jogosítanak, egy jelenetben — midőn tüdőmér-mesét mond fiaskájának — zajos hatást idézett elő. Tolnai szerelmes, néhol akadózott s ez legszebb jeleneteiben esőkenté az ilusiót. Egészben a második előadás a szó szoros értelmében fölette áll az elsőnek. Ha a társulat minden előadása e színvonalon fog maradni, a közönség támogatása sem maradhat el. Mi a legjobbat reméljük, s azért sietünk közönségünk figyelmébe ajánlani Hatvani társulatát azon jó hiszemben, hogy a következő előadások méltó társai lesznek a „Hitves...”-nek. De másfelől műpártoló közönségünk jó hírnevének érdeke is megkívánja, hogy a művészt városunk falai között ne támaszkodjék mindig — a koldusbotra.

A folyó hó 12. és 13-ik napján megtartott országos vásár alkalmával a piaci árak a következők voltak: Buza 6-70 mm. — Felesbuza 5-70 mm. — Rozs 5-70 mm. — Kukorica 5-20 mm. — Arpa 7-— mm. — Zab 5-10 mm. — Büköny 7-60 mm.

Vármegyei ajándékok.

Fülöp, szász coburg göthai herceg nehány napra a pohorellai kastélyba megyen, a honnan siket- és nyír-fajd vadászati kirándulásokat tesz a hegyek közé.

Királyi kitüntetés. Mint a hivatalos lap aprilis 17-iki száma közli, ő Felsője a királyné Gömörmegyében a vörös-kereszt egyesület ügyei körül szerzett érdemei elismerésül Rudavinszky Károlyné úrnak díszoklevél kiadását rendelte el.

A gömöri ev. ref. egyházmegyei életből A múlt héten Szerkében tartott egyházmegyei gyűlésen lelkészjelölt bizottsági tagoknak titkos szavazattal megválasztottak: Terhes Pál rimaszombati lelkész egyházi rendes, Tornallyay Zoltán és báró Nyáry Sándor világi rendes tagoknak, Ablonczy Pál kélemeri lelkész egyházi pót, Sarközy Gyula és Farkas Abrahám világi póttagoknak. Az évenkénti szokásos egyházi látogatásra (canonica visitatio) kiküldettek: a pelsőci szakaszba Nagy Pál esperes és Náthy Sándor bejeli lelkész, a rimaszombati szakaszba Terhes Pál rimaszombati és Vattay László maszécsi lelkészek, a tornallyai járásba Ablonczy Pál kélemeri és Kolozs István naprágyi lelkészek, a szárazvölgyi szakaszba Székrossy Gusztáv horkai és Osváth István Simonyi lelkészek.

Kanon egyházi látogatás. Főtisztelendő Czékus István, a tiszaí evang. egyházkerület püspöke, folyó évi kanoni egyházi látogatását a balogvölgyi dekanatushoz tartozó 6 egyházközségben fogja eszközölni. Nevezetesen: Pádatiban és léányegyházában június hó 13—14. Bugyikfalván 15—16. Derecsenyében 17—18. Hrusson 19—20. Baradnán 21—23. és a Kiettei egyházban 24—25-ik napján. A gömöri ev. esperességi elnökség erről az érdekelte egyházközségeket már értesítette s egyuttal megkérte a szükséges előintézkedéseket az egyházakra nagy horderejű kanoni egyházi látogatás sikerének biztosítására.

Mikola György sajo-gömöri ev. lelkész az esperesség lelkészi karának egyik kiváló tagja, e hónapban ülte meg gömöri papságának 30-ik évfordulóját. 1859. április 4-én iktatták be s-gömöri papnak, s ezen időtől fogva laudatlan szorgalommal és ernyedetlen buzgalommal működik egyháza s iskoláinak felvirágoztatásán. Diszes, góth-stílusú templomot építtetett, mely az egyházi hívek által teljesített munkáikat nem is számítva, 23 ezer forintba került, ezelszerű tanító lakot emeltetett, újabb pedig a polgári iskola két öcske épületét újította meg. E mellett ő alapította meg a most már virágzó dalkört, melynek mai napig díszelőke. A tanügy is igen lelkes pártfogóra talált benne. Nemesak vezette a gymnasium ügyeit, de résztvevett a tanításban is, s mindent díjtalanul. A gymnasiumi polgári iskolája alakulván át, ő volt ismét az, a ki ezen iskola vezetését magára vállalta és mai napig is teljesíti. — 71 éves kora dacára Mikola György még teljesen egészséges erőteljes férfi, s ez méltán feljogosít ama felelősre, hogy egyháza javára még számos esztendőig fog áldásosai működhetni. — Ezt kívánjuk mi is tiszta szívünkkel.

Kinevezés Sumjecz községnek elhat papja. Az ige megüresedett lelkészi állomásra Zapoteczky Mihály mucsonyi görög kath. segédlelkészt nevezte ki plebánosnak a fejezéséig.

Áthelyezés. A rimamurány salgótarjáni vasműgyesület vezérigazgatója Adriányi Ernő likéri pénztárost hasonló minőségben a nagyrécei pénztárhoz, Kubinyi Pál nagyrécei pénztárost Lákere raktárosnak, — s Terry István likéri raktárost ugyanoda pénztárosnak nevezte ki, illetve helyezte át.

A hangonyi postahivatal a legközelebbi multban a postaigazgatóság feloszlatva, nem rég azonban ezen postai állomás szükségéről az illetékes körök meggyőződésén, ez állomás újabb felállítását a közigazgatási bizottság ismételt sürgetésére újabb elhatározta legujabban mint örömmel értesülünk, erre az állomásra Borsodi Bélát, lapunk munkatársát szemelte ki az illetékes postai felügyelőség.

Terry Béla oláhpataki ev. lelkész neje — mint résztvevő értesülünk — f. hó 13-án hosszas szenvedés után jobb létre szenderült. — Kiserje benső részvétünk a gyászoló családot, a megboldogultnak pedig legyen könnyű a föld s a szeretet auyala virasszon fölötté.

Helyreigazítás. Lapunk mult számában a „Köz-ségi bírósági rendezés” című cikkünk bevezető soraiiban tévedésből az állítottuk, hogy a megyei közig. bizottság a rimaszombati járásbírságot szolgáltatta fel javaslattal, — illetékes helyről nyert felvilágosítás alapján kijelentjük, hogy a javaslat a járásbírság részéről hivatalból intéztetett Gömörmegye közigazgatási bizottságához.

Hangverseny jótékony célra. Rozsnyón husvét

második napján a város háza nagy termében a tiszaí ág. ev. egyházkerület felsőbb leánynevelő intézete javára számos műkedvelő hangversenyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Népdalok Belezay Antaltól, vegyes karra, előadja a helybeli ág. ev. főgymn. ifjúsági dalköre, vezetői: Maszny Pál ur. 2. Keringő, Moszkovszkától, zongorázza: Tirsér Anna k. a. 3. „A honvéd özvegye.” Irtá: Arany János, szavalja: Czékus Gizella k. a. 4. Aria Schuberttől, éneklí Dobozy Radvány Alice urnő, zongorán kíséri Markó Sándor ur. 5. Egmont-ouverture Beethoventól, előadja zongorán négy kézre Just Etelka és Patrubány Jozefin k. a. 6. „Szép Ilonka” melodráma, a költeményi irtá Vörösmarty Mihály, zenéjét Erney József, előadja: Tirsér Irén és Patrubány Jozefin k. a. 7. Hegedűverseny (E moll) szerette: Mendelsson, előadja Bittner József ur, zongorán kíséri Patrubány Jozefin k. a. 8. Dal Arditól, éneklí Dobozy-Radvány Alice urnő, zongorán kíséri Markó Sándor ur. 9. Arany dalok Chopintól, előadja zongorán négy kézre Markó Sándorné urnő és férje, hegedűn Bittner József ur, gordonkán Tirsér István ur. 10. „Bucus”. Irtá: Bütori Lajos, vegyes kar, előadja a rozsnói ev. főgymn. ifjúsági dalköre Maszny Pál ur vezetésével. Helyek ára: páholy 5 frt. kör-szék 1 frt 20 kr. zártszék 80 kr., számozott hely 60 kr. állóhely 50 kr. diákjegy 25 kr. Kezdete 7 órakor. Valóban gazdag és változatos műsor!! Bizony, bizony e téren Rozsnyó aligha tud nem tesz rajtunk!*)

Ipariskolai államsegély. A vallás és közoktatási m. kir. minisztérium a rimaszombati iparos tanonc iskola-nak a folyó tanévre 200, a rozsnóiának 400, a tiszaolói állomásnak 250, a nagyréceinek 250, a jolsvainak és putnokinak 200—200 frtnyi állami segélyt engedélyezett s az utóbbi két ipariskolának ezen felül még a megyei iparalaptól is 70—70 frtot utalványozott.

Szineszt Tornallyán. Folyó hó 9-én érkezett városunkba Homokay 18 tagból álló jól szervezett színtársulata. Daczára annak, hogy a társulat mindent elkövet, hogy a közönség igényeit kielégítse, a pártolás még sem mondható kielégítőnek. Ennek oka egyrészt a rozsi időjárásban rejlik. Tudvalevő dolog, hogy a tornallyai színtársulat csak a vidéki közönség pártolása mellett működhetik sikerrel. Remélhetőleg ez az időjárás jobbrafordul-tával be is fog következni. Eddig színre kerültek: „A király házassága”, „A huszár káplár Bécsben” és a „Bolondok grótya” Jókai Mórtól.

Értesítés. A nagyméltósági m. kir. ministerium 16670. szám alatt értesíti a miskolezi ipar-kamarát, miszerint Gömör- és Kishont vármegye területéhez tartozó Klenócz községben a folyó évi április hó 23-ikára eső országos vásár ez évben kivételesen április 24-én tartas-sék meg. — Ugyancsak a kereskedelmi ministerium engedélyvel a folyó hó 20-ára eső jolsvai országos vásárt április 25-én tartják meg. — Végül a miskolezi kereskedelmi és iparkamara úján tájékoztatjuk a közön-séget, hogy a rimaszécsi országos vásár nem április 22. és 23-án, hanem folyó hó 29. és 30-án lesz. Miről az érdekeltek értesíttetnek.

Csiz megállóhely. A Bünréve és Rimaszées állomások között levő 29. számú örháznál legközelebb egy megállóhely fog létesülni. A speciális esetekben kiváló gyógyhatású eszi víz kihasználására alakult érdektársulatsnak kérelmére a nagy. kir. államvasutak igazgatósága megadta az engedélyt a 29. számú örháznál a közönség fel- és leszállásához megkívántató földmunkák létesítésére. — Örvendünk a megyénkbeli mozzalommak: kitarást, és sikert kívánunk a közjö érdekében a vállalathoz.

Apró-cseprő.

I. A számár árnyéka.

Ez biz! Athenében, Görögország legmiveltettebb fővárosában történt.

Egyszer a híres szószóló Demosthenes, valami főbenjáró perben tartott védőbeszédet, azonban miért, miért nem, bírák uraimék sehogy sem tudtak figyelmüket oda-irányozni a világhírű Demosthenes hatalmas beszédjére sem. Talán előbb való este pityázgattak, borozgattak az erős (nem halmgyi, hanem) görögthoni borokból és sokáig fennmulathattak (nem a „Harom Rózsa” ban, nem is Gömörinél, hanem) valamelyik jó komájok vendégszerető házában.

Ezért persze még olyan beszédet is, mint a minő egy Demosthenesé lehetett! — szundikálhattak talán bóbiskoltak volna a fent jelzett okok miatt a mi Kossuth Lajosunknak 48-ban tartott lángoló szóoklatától is. Mondom, hát hajbókoltak, s behunyt szemmel köszöngettek a bírák uraimék Demosthenesünkét ez a helyzet végtele-nül boszantá.

Azért valahogy ilyenformán kezdette fölemelni szavát: „Figyeljtek csak reám, jó atheniek, egy új és érdekes dolgot akarok nektek elbeszélni.

Egyszer egy fiatal ember kibérelt egy szamarat, hogy azon (nem Z-herjébe, nem is Cserencsénybe, hanem) Megarába utazzék. — Már épen jöcskán haladt előre az Istenke paripáján, midőn egyszer a kiállhatatlan hőség-től (jól befűthetett odafönt a napisten, mint akár télen Bódi meg Molnár berecsentenek nálunk a kaszinó magas kályhájában) a fiatal ur leszállott a szamarról, s annak árnyékában akart kissé hűsölni, mert notabene az uton sehol sem voltak árnyékos fák, (mint épen Rimaszombat-tól a Szabadka fele vezető uton, a hol valami kegyetlen kéz megfosztotta a Rima hídjánál két oldalon az ut szelét, a kellemes árnyékot adó lombos fákól.) A mint a számár birtokosa, a ki szintén az ifjuval együtt utazott, meglátta mit csinál fiatal barátunk, de mert irigyelte is tőle a kis árnyékot, iyetén módon férmed a fiatal emberre: „Mit? meg te nemesak a szamarat, de még az árnyékát is akarod használni? Olyan nincs, azt nem engedhetem meg, mert én csak a szamarat adtam bérbe, de az árnyékát nem!”

„De bizony heverek a számár árnyékában, mert ha bérbe vettem a szamarat, az árnyékához is jus-som van!”

„De bizony nincs jussod hozzá!” vágta vissza a két-fülű tulajdonosa.

Többről többre, szóról-szóra bizony összevesztek az árnyék miatt. Söt mi több. — végzi be szavait a mar nagyon is odafigyelő bírákhoz fordulva Demosthenes — még bíróhoz is kerültek a pórtatvarkodás miatt!”

A bírák, kiknek kíváncsisága egészen föl volt esi-

*) Dehogy! Hiszen vannak nekünk is derék műkedvelők, művészek, közreműködő hölgyek és férfiak egyaránt. Szerk.

gázva, most már kérve-kérték a szóokot, hogy folya-a számár árnyékáról szóló históriát, s mondja el végese-végéig az eseményt, mi lett kimenetele a pórtatvarkodásnak.

Demosthenes ekkor erélylyel válaszol a bírák unszolására: „Mit? ti egy ilyen haszontalan dologról, mint a minő a számár árnyékának ügye, még többet akartok tudni, s egy olyan nagy jelentőségű pórt, mely talán egy ember halálra ítélesével végződhetik, meghallgatni vona-kodtok?”

A bírák, gondolom, többé nem kérdezősködtek a számárnyék pöréről, s azt hiszem, a világon azóta sehol sem fordult elő veszekedésilyen csekély dolog miatt, itt nálunk Batyiban sem, hol egy hosszú, keskeny udvarban hét, nyolcz söt tiz család is megfér egymás mellett békességben, még a malomszögben is!

II. Papius Praetextatus.

Hajdanában történt az az eset, a mit most elbeszél-lek. Színhelye a bethalmú véros, a nagyhirű Róma.

Egyszer egy előkelő főúr, a kit a rómaiak patricius névvel neveztek, ősi szokás szerint serdülő fiával ment el a forumra, a hol a senatorok a tanácsulást tartották. Valami nagy fontosságú dologról tanácsoztak ottan, még pedig olyanról, a minek titokban kellett maradni. Az apa, mint tisztos tanácsbeli, többi hivatalársai között foglalt helyet s vett részt a tárgyalásokban, a fiu pedig messzi-ről hallgatta, a mit a meglett férfiak zárt ajtók közt beszélgettek, vitáltak. Már vége lőn a tanácskozásnak, midőn a fiu haza távozott, de jól megjegyezte magának, hogy a gyűlésben elhatározott dolognak nem szabad a nagy közönség tudomására jönni. Amde a fiu apja, nem tudom mi okból, mert nem voltam jelen ez esetenél, még egy kissé késett, talán valami dolga akadt a fötőren, vagy talán betért valahová még egy kis discursusra, (mint nálunk ma is szokás betérni, igaz más okból, papamorog-tó kortyintani a Czúkor Pesta boltjába; nem épen rozsi szokás.) Száz szóknak is egy a vége, az apa később ment haza, a fiu pedig hamarabb. A mint hősünk, már t. i. a serdülő ifju, belép a szülői házba, először is anyjával találkozik.

— Hol voltál fiaskám? — kérdi a tisztos matrona.

— A tanácsházban (cura mater) édes anyám! — válaszol a gyermeke.

— Mit csináltál ott? care mi fili! (édes fiam!)

— Biz' ott édes jó anyám, igen fontos dologról tanácsoztunk!

— Miről édes gyermekek?

— Jaj! — mondá a születéstartó, de komolykodni is tudó fiatal ember, — nem szabad azt elbeszélnem, édes jó anyám!

— Nekem sem, édes fiam?

— Nem ám, még édes anyámnak sem!

— De mond el lelkem, hisz anyádnak csak elmondható! — kéré a kíváncsivá lett anya a még komolyabb arczot vágó legénykét.

Erre a fiu látván, hogy anyja nagyon érdeklődik a titok iránt, de meg azért is, mert a tanácsban történeteket illetlennek tartá kifecsegni, hirtelen egyet gondolt s így felelt anyja faggatásaira:

— Hat, édes jó anyám, ott am nagy dologról volt szó! Bzony arról beszéltek, hogy melyik volna jobb: vajjon egy asszonynak legyen-e két férje, vagy két hölgynek egy ura?

— Ugy-e?! — mondá a tisztos matrona, s többet nem szólott, hanem haragra lobbanva ott hagyta a konyhát, nagy sebbel-lobbal rohan, felső kimenőjét föltöve a szomszédba, ott lakott tőle nem messzire, hogy sokat ne mondjak, annyira, mint itt Rimaszombatban a Liszka József patikája a Kármán boltjától, mondom ott lakott az ő kedves barátóje, nevezzük e tisztos matronát Celiának, a kinek a férje szintén senator volt. Bamegy a mi fiunk anyja s elpanaszolja a nagy eseményt. Eri nem tudom mit beszélhettek, de azt tudom, hogy Celia néni is föl-kerekedett s ment más felé.

Bizonyosan ő is más barátóját kereste föl Tovább

adni a hírt, mint ma nálunk némely kávénénike teszi?

— Kérdezed talán? — Meglehet, de nem merném biztosan állítani, de azt határozottan kijelentem, hogy — mint krónikából olvasom, meg az öreg diákkönyv is bizonyítja — másnap reggel a gyűlés megkezdésekor a forum előtt a római matronáknak egész nagy esapata állott diszesen föltöltözve, s alig várták, hogy megnyíljen a senatus tartására a nagy ajtó. De végre megkezdődik a gyűlés. Egymás után seregelnek be a tisztos vének, a patres conscripti, a kik nem győzik eléggé bámolni az előkelő nők népes seregét, némelyik aggódó tekintettel látja ott nejt, s gondolja magában: Ugyan mit akarhat itt az én jó feleségem? Másik tanácsbeli nem tudja elképzelni, vajjon mire való az asszonyoknak ez a csoportosulása és sugdosása? No de betértek a patriciusok a gyűlésterembe. Kezdődik a gyűlés. Egyszerre csak csoportosan tódul be az asszonyi népség az elnök elé, s esdekelve ily szókra fakad vezetőjük:

— Nemes tanácsbeliek! Tudjuk, mily fontos az ügy, miről tanácsozni akartok. Azonban hallgassátok meg Róma előkelő asszonyainak kértó szavát. Jupiternek, az alvilágra, egy szóval mindenre a mi szent, kérünk benne-teket, jobb lesz ha azt eszközöltétek, s azt határozatokat el, hogy egy asszonynak legyen inkább két férje, mint egy férjnek két felesége!”

Az ősz tanácsosok, nem tudván mire vélni asszonyainak eme telhetetlenségét, söt messze menő kíváncságot, eleinte habozva néztek egymásra, majd szóltanul hátráltak a nagy számu nécsapat elől. A mint így a zavar tetőpontra hágott, mert egyfelől a tanácsbeliek tén-lenül vesztegelnek, a kik máskor alig tudták magukat ki-beszélni, másfelől pedig a matronák hangos követelése tölté be a terem, lóhalálban siet egy ifju, a kit mi már ismerünk a tegnapi gyűlésből, s a tömegben keresztül hat-tolva a senatorok s a nők közé állva így szól:

— Uraim! Hölgyeim! — higyjuk el, mintha így kezdte volna beszédjét, — engedjétek meg, hogy ez alkalommal némi fölvilágosítással szolgáljak. Ti tisztos tanácsosok! Tegnap a gyűlésben valami dologról határozatokat s kijelentettétek, hogy az titok maradjon. Én a ki tegnap atyámmal együtt jöttem véletlenül a tanácsházba, szintén hallottam a ti beszédeteket, a gyűlés azonban kevésse előbb értem haza, mint atyám, s találkozott anyámmal, ki kérdezte tőlem, hol voltam? s mit hallot-tam? Én őszintén megvallám, hogy a curiában hallgat-tam a ti böles végzésekiket, de eszembe jutván, hogy határozatokat hét peesét alatt kell megőrizni mindenkinék,

*) Dehogy! Hiszen vannak nekünk is derék műkedvelők, művészek, közreműködő hölgyek és férfiak egyaránt. Szerk.

tehet nekem is, az őr edes jó anyám faggató kérdős-ködeire, hogy a titkot el ne áruljam azt a pajkos, de tan megengedhető trefát gondoltam ki, a miről most a tisztos matróznak akarnak benneteket határozatra bírni!

A senatorok halván a fia okos beszédét, megdicsérték fiatal barátunkat titoktartásáért, s e miatt őt e nap-ságtól fogva praetextatus nével becsülték meg, a mi egyértelmű volt ezzel a kifejezéssel: felüött polgár, ki a gyűlésben részt vehet, s ettől fogva minden 17 éven alóli gyermeket kizártak a tanásházából, egy-dül a mi titoktartó öcsénknek volt szabad bármikor megjelenni az ország világ sorsáról intézkedő gyűlés színhelyén. Megbocsátották a hölgyek Papius Praetextatus barátunknak — mert ez volt a neve — vagy eltűrték a rajtok esett szegény, nem tudom, mert nincs megírva krónikámban, de azt, habár nem kaptam róla bővebb tudósítást, merem állítani, hogy a szerető szívű edes anya bizonyosan megbocsátott e kis kudarcért találekony eszű fiának, sőt talán még büszke is volt rá, hogy ilyen titoktartó gyermekkel áldotta meg Jupiter, az emberek és Istenek teremője.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**
Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernáth István.**

Nyiltér.*)

Peres S. úr megvilágosító cikkének megvilágosítása.

Nem csak azért, mert a tek. Szerkesztő ur is megjegyezte, hogy a losonezi áll. tanító-képezde basáskodására vonatkozó ügyet becses lapjában befejeztek tekint, hanem már azon okból is teljes fumiálásra méltónak Peres ur apológiáját, hogy kimutassam, mennyire meg vagyok elégedve én és minden katolikusk a miniszter ur által a katolicizmusnak adott elégtétellel. De ezt nem tehetem, lámennyire is óhajtanám, — nem pedig azért, mert hallgatásomból egyrészt már igazán azt következtethető Peres ur, hogy a kérdéses ügy — a mint derék cikkében minden áron elakarja hitetni saját magával — rá m nézve csakugyan kellemetlen, más részt pedig, mert a milyen a valódi Peres ur mének a miniszteri leirat által lefestett oldala, ép olytalmi annak másik oldala, melyet Peres ur — és pedig Uram borsáss! — épen az igazság kiderítése érdekében oly buzgón igyekezett lepingálni.

Azért kérem a tek. Szerkesztő urat, sziveskedjék — habár kijelentése folytán azt a lap szerkesztői részében nem teheti — jelen soraimat a „Nyiltér“-ben közölni.

Igaz, hogy a róm. kath. tanulóknak a reformatus templomba való huzrolása ellen tiltakoztam és ezt bünek is mondtam. Ezt most is állítom, és nemesak én, hanem minden kath. pap. Hogy pedig a más vallásúakkal való érintkezést bünek mondtam volna, azt, mint rágalmat visszautasítom, mert erre tanum is van, a ki különben a tanár-testület tagja és az alispáni vizsgálat alkalmával jegyzőkönyvileg tiltakozott ezen ráfogás ellen.

Igaz, hogy Szováthy képezdei igazgató el'én igen súlyos vádakat emeltem, nem általósan, de részletesen mutattam ki, hogy ő — korrendum dictu — előadásai alkalmával, mint a pedagógia tanára a kath. vallás hitelvéit, a szenteket, az egyházi méltóságokat stb. prostituálja. Ez hivatásom, kötelességem volt. És uram Istenem, azon botránkozott meg a derék tanártestület és a protestáns igazgató tanács, hogy mielőtt a vádakat emeltem volna, megakartam győződni azok alaposágáról és a legautentikusabb egyedüli forrásból, a jelen és a volt növendékekhez fordultam, nem többfele uton és módon, mint azt Peres ur igyekezik hirdetni, hanem csak egy és pedig egyenes uton és módon. Ez nem naivság?! Határozottan kell azonban vizszoztasítanom azon koholmányt, mintha e nemes tervem dugába dőlt volna, mert a növendékek által aláírt vallomások mellett több, és az igazgató ellen e tekintetben fölülte súlyos vádakat tartalmazó levelekkel rendelkezem, melyeket a volt növendékektől, jelenleg már működő tanulóktól kaptam. Föltéve, hogy a növendékek a tanári testületnek és az igazgatónak (tehát nem az igazgató mellett!) vallottak, itt a főkérdés az: mikor? Ezt — ugy látszik — jónak látta Peres ur mely hallgatással mellőzni. Elmondom tehát én. A mint a derék igazgató megtudta a dolgot, ő maga, mint érdekelt fél indított nyomozást, azt maga vezette és ezen a maga nemében páratlan vizsgálat alkalmával állítólag tagadásba vették a növendékek a nekem tett állításait. De nem naivság, rectius badarság ilyen egyoldalulag, a lehető legnagyobb pressióval kiesikart vallomásokat csak reflektálni is? Igen, ha a növendékek a rendes vizsgálatnál teszik ezt, akkor magam is elhithem volna, hogy a növendékek engem rászedtek. Csak hogy ez nem történt meg és egy tanum sem hallgattatott ki, míg ellenben a Szováthy tanui mind, rendre. Ugye-bár ez gyönyörű vizsgálat volt?!

Ha Szováthy nem bűnös, maga kérte volna maga ellen a legszigorubb vizsgálatot, hogy tisztázza magát, de mivel ezt nem tette, önként következik a ludassága.

A mi az igazgató tanácsnak, melynek paedagogiai ismereteit és tapintatosságát eléggé megvilágosítja a miniszteri rendelet, paedagogiai eljárásomra mondott lesejtő ítéletét illeti, azt hiszem Peres ur is ad nekem igazat, ha azt nem vehetem figyelembe és inkább vagyok hajlandó elfogadni a Dunay Ferencz, kir. tanácsos és beszteterebányai tankerületi kir. főigazgató ur elnökléte alatt ez évi január 30-án (tehát később) tartott főgymn. értekezleten fölveit jegyzőkönyvben foglalt azon kritikát: „... az egész tanári testület teljesen meg van győződve arról, hogy Mohler Károly kath. hittanár 3 évi itt működésének egész ideje alatt minden egyes kartársával valláskülönbség nélkül, a lehető legnagyobb egyetértésben, kollegialitásban él, ellene soha semmiféle panasz nem merült fel, tanári működése teljesen kifogástalan stb.“

Igaz, hogy nem illett evvel kirukkoloim, de maga Peres ur kényszerített rá. Lám, lám! nemesak az igazgató-tanács, hanem a tanférfiak is mondtak fölöttem kriti-

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a Szerk.

kát, és azt hiszem elég tekintélyesek, bizonyosan felérnek az ügyvédek stb. összeszedett igazgató-tanácsal. Ezzel pedig teljesen vesztí hatását a tanítóképezdei tanártestület azon elég éretlen és naiv főmedvénye, hogy nem akar velem szolgálni.

Hogy a növendékek kimondták volna, hogy tölem tanulni nem akarnak, az nem igaz, — sőt ellenkezőleg, határozottan be tudom bizonyítani, hogy csak azért nem jelentek meg óráimon, mert nekik az ön érdeműs tanfelügyelője s igazgatója megtiltotta. Külömben kár volt ilyesmivel dicsekedni, mert evvel csak szegénységi bizonyítványt állít ki maga részére paedagogiai és adminisztratív tekintetben az igazgató és az is, aki mondja.

Mindenki, aki ismer, tudja, és így Peres ur is, hogy az én tulajdonképeni főfoglalkozásom nem a tanítóképezde, hanem igen is a losonezi állami főgymnasiumra szoritkozik, itt kapok fizetést, ott csak csekélyke honoráriumhoz jutottam. Így azt hiszem, és talán Peres ur is, hogy az ily melléktoglalkozás hiánya egy miniszteri rendelettel megrovott tanfelügyelő, igazgató-tanács és igazgató basáskodása alatt nem oly csapás, melyet nem lehetne kiheverni. Külömben pedig milyen paedagogiai okok döntöttek itt, ha csak egy cseppet is konyitana a neveléshez és így a „Neveléshez“ is (gyengébbek kedvéért: a lapot értem, melyet Peres ur a lap homlokzatának tanúsága szerint egy csapat fő-, mellék- és segédszerkesztő, valamint munkatárs segítségével szerkeszt), bizonyosan nem mérte volna rám ezt az elviselhetetlen vagást. Hogy mikor, ki előtt stb. jelentetem ki, hogy bár miképen is dőljön el az ügy, a képezdei melléktoglalkozásomat teljesen mellékesnek fogom tartani, azt sem én, sem megys püspököm ő méltósága, különösen Peres urnak az orrára nem fogjuk kötni.

Nagyon téved Peres ur, ha a kérdéses ügyet személyes ügyemnek hiszi. Az tisztán a katolicizmusé! És így azon intézkedés, hogy a derék igazgatónak társaival együtt nem igen lesz kedve ezentul beleavatkozni a katolikus vallásoktatás ügyeibe, a kath. növendékeket protestáns és zsidó templomba huzrolni stb., azt hiszem, hogy ez elég elégtétel. Nem is említem, hogy a protestáns igazgató-tanácsnak több katolikus taggal való kiegészítése szintén ezen küzdelemnek eredménye. Elértem a célt, a melyért küzdöttem, akár elégtételnek tartja azt Peres ur, akár nem.

Leginkább megütközött, a ki Peres ur cikkét olvasta, azon, hogy ő, mint a miniszter nagyon is alantas közege, már-már hajlandó lett volna a miniszteri rendeletet diszkusszió tárgyává tenni a nyilvánosság előtt, kijelentvén, hogy térne hozzá szó. En azonban nem ütköztem meg. Hiszen oly állami intézetben, a hol a miniszteri leirat szerint a tanfelügyelő és az igazgató nem respektálják a miniszteri rendeletet, lehet-e csodal kozni, hogy esetleg a gyakorló elemi iskola tanítója is akarna ilyesmibe harapni? Ebben keresi a képezde hazafiságát? Szép tanító nevelés!!!

En nagyon tartok tőle, hogy Peres ur ezen irodalmi működése a miniszter ur füléhez talál jutni és az általa hangoztatott érmet illetően érdemei elismerésül éppen ő fogja majd megkapni!

Igy tehát én határozottan ezer köszönettel tartozom annak, ki a rendeletet közölte és Peres urat állítólag — mert én annak nem tartom — provokálta, de legnagyobb köszönet illeti mégis Peres urat, ki alkalmat szolgáltatott nekem, hogy kifejtsem azon valóban barbár ázsiai állapotot, hogy egy állami tanintézetben 4. mond négy teljes hónapon keresztül a kath. vallásoktatás szünetelt. Ez már aztán valódi m. kir. ész és tapéntat!

Evvel teljesen befejeztem tekintem magam részéről az ügyet, legfölebb, ha bizonyítanom kellene, arra mindig örömet kész leszek.

Ezek után pedig bátran befejezem cikkemet ugyan- csak avval a mondással, a melylyel Peres ur is élt, csak hogy nem a jelen, hanem a mult időben: „Az igazság kitört és eget kért!“

Mohler Károly.

Magán-hirdetések.

Kiadó lakás.

Ferenczy-uteza 8. sz. alatti házban egy két szobából álló garçon lakás butorozva, vagy a nélkül is bérbeadó.

Ajánlkozás.

Az érdekeltek figyelmébe ajánlja magát **Bábás Józsefné** okl. szülésznő. Lakása: Rimaszombatban, Szijjártó-uteza 58. sz. a.

Bükköny.

Tiszta, zabmentes bükköny-mag kapható **Rásky István** terménykereskedőnél Rimaszombatban.

Szabad kézből eladó.

Rimaszombatban, a Jánosi-uteza végén levő **Lőrinczy-féle** ház és kert szabad kézből eladó. Felöle lehet értekezni **Lőrinczy Györgynél.**

Eladó széna.

Rimaszombatban **Káposztás József-nél** kitünő minőségű széna jutányos áron kapható.

ZSUFFA KÁLMÁN

épület- és díszmű bádogos

Rimaszombatban, **Deák-Ferencz-(Temető)-uteza 20. szám, a „Csurgó“-val szemben,**

jutányos áron vállalkozik: **tornyok, s minden egyéb épületek fedésére, javítására és festésére, készít: épületi-esatornákat, fürdő- és ülő-kádakat.** — Konyhai eszközök készletben tartatnak.

Minden e szakmába vágó megrendelés gyorsan és jutányosan készíttetik.

Árlejtés.

A losonezi állami tanító-képezdei épületnél teljesítendő javítási (kőműves és asztalos) munkákra a multsgu vall. és közokt. m. kir. miniszter ur 1888. évi 29771. számú magas rendeletével 941 frt 20 kr., — ugyszintén a nevezett épületnél teljesítendő bádogosmunkákra is (tető-esatornák) a fönttisztelt miniszterium 1888. évi 37521. számú magas rendeletével 927 frt 50 kr. örejeig engedélyezett összeg alapján árlejtés hirdettetik.

A részletek az igazgatósági irodában minden nap megtekinthetők.

A zárt ajánlatok május hó 6-án fognak tárgyalatni.

Losonez, 1889. április hó 12-én.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A Gömörmegei Nép-és Iparbank — váltó-aláírók elkerülésével és bekebelezés nélkül — **hitelszövetkezeti kötvényekre, 7°** kamat fizetés mellett, kölcsönöket nyujt.

Rimaszombat, 1889. ápr. 15.

Az igazgatóság.

Árverési hirdetés.

A rimaszombati takarékpénztárnál az annak idején nem rendezett zálogtárgyak elárverezése folyó év április hó 26-án d-u. 2 órakor fog megtartatni az intézet saját helyiségében.

Rimaszombat, 1889. április hó 6.

1—2

Az igazgatóság.

PÉNZT

sorsjegyekre, értékpapirokra, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, takarékpénztári betétkönyvecskékre, takarékpénztáraknál elzálogosított értékpapirokról szóló letétjegyekre, arany és ezüst pénzneműekre bá mily összegig olcsón ad

LÖR Y J.

3—5

bank-üzlete

Budapest, hatvani-uteza 17. sz.

Takarékpénztáraink.

Elfogulatlanul gondolkodó e lapok folyó évi 15-ik számában „Takarékpénztáraink 1888-ban“ cím alatt hozott közleményben megpendített eszmék jogosultságát és életvalóságát kétségbe vonni nem fogja; — kérdés marad azonban azok életbeléptetésének mikéntje és időpontja, mert jelenleg azoknak — s az előre gondoskodásnak — szükségességét nem érezzük.

Teljesen egyetértünk cikkíróval abban, hogy „intézeteinknek, ha helyüket a változott viszonyok közt is megállani s fejlődésüket biztosítani akarják, eddigi passzivitásukból bizonyos fokig ki kell lépni s rem szabad irtózni új irányok és új rendszabályok meghonosításától.“

A betétek gyarapítására szolgáló vidéki ügynökségek föllállítása helyenként — a hol annak nagyobb szüksége mutatkozik — okkal-móddal keresztül lenne vihető; — de mindazideig, míg pénzüzetaink az osztr. magyarbank olesó és kényelmes kölcsönét élvezhetik, ily drága kölcsönöket igénybe venni nem fognak; — hogy ezáltal az osztr. magyarbank vidéki ügynökeivé válnak, azzal nem törődnek; — haladás pedig közgazdasági szempontból — mint ezél — pénzüzetainknél sajnos, tekintetbe alig jön.

Az utalvány-banquetek — cheques — meghonosításánál, a helyi népesség kicsi száma, ipari és kereskedelmi nagyobb forgalom hiánya miatt, a remélhető betétgyarapodás esekélységén kívül akadályul nehézkes ügykezelésünk is szolgál; — mindezek azonban oly akadályok, melyek idővel megszüntethetők s megszűnhetnek.

A pénzkölcsönzés egyik újabb neme, a községi hitelszövetkezetek útján nyújtott kölcsönöket illetőleg, cikkíró dícsérőleg emlékezik meg a kezdeményezéséről; — míg e lapok folyó évi 16-ik számában „Takarékpénztárainkról“ cím alatt közlemény írója egy túlhaladott eszménél nem lát benne többet.

Távol állunk attól, hogy meggyőződésünk egyedül helyesnek állítsuk; — de azt hisszük mégis, a kérdéses utóbbi cikk írója ha egy kissé behatóan foglalkozik az eszmével, akkor erre a következtetésre nem jut.

„Hasznos lett volna, ugymond, ezelőtt 50 évvel a hitelképesség épségben tartására . . . ipar, kereskedelem konsolidálására stb.“ — örömmel olvastuk volna ha bővebben kifejti miként; mert így e megjegyzés — ugy melleleg odavetve, egedjen meg, de — elárulja, miszerint lényegileg a dolgot nem ismeri, — mely vég-elemzetben nem egyéb mint a munkának szembeállítás a tőkével s mint ilyen állhat a mezőgazdaság és kisipar, de semmi esetre a kereskedelem és nagy ipar szolgálatában.

Helyes irányban fejlődő közgazdasági és hitelviszonyok üdvös eredményeként mutatkozó örvendetes jelenséget egy tollvonással túlhaladott eszmének nyilvánítani nem lehet, annál kevésbé, — mert az eszmének és intézménynek életképesége he van bizonyítva; — s ha a jelenlegi rendezetebb hitel, s fejlettebb közgazdasági viszonyok és az értelmi fejlődés kellő fokával bíró intelligens közönség között — mik fejlődhetésének fő feltételei — sem volt képes még, mert

erre is idő kell, az őt megillető helyre magát felküzdeni; — akkor annak fejlődése és sikeres tenyészését félszázaddal ezelőtti fejletlen és rendezetlen viszonyok között reményleni mivel sem indokolható.

A t. cikkíró urral szemben részéről azon meggyőződésnek adok kifejezést, hogy az eszme és intézmény ösmeretessé válván, annak megvalósítása és széles körben elterjedése a közel jövőben várható.

Az igen tisztelt cikkíró ur meggyőződését — hitem szerint — máskülönb leginkább befolyásolta, nevezett intézménynek helybeli sorsa, hol ellenzői részéről — kik ezuttal sajnos, a hatalmasabbak voltak — ugy lett az föltüntetve, mint egy pénzüzetnek privát üzlete, nem pedig egyszersmind közgazdaságilag fontos, a nép jólétét előmozdítani ezelő intézmény; s a helyett, hogy mint más megyékben történt, siettek volna lelkesen fölkarolai az ügyet s annak életbeléptetését minden megyei pénzüzetnek erkölcsi kötelességévé tenni, — igyekeztek az eszmét eltemetni s az illető pénzüzetet küzdelmében magára hagyni.

Hogy azonban, eltekintve az elmondottaktól, a kívánt eredmény mindezeig föl nem mutatható, az korántsem az eszme túlhaladott volta s az intézmény szükségtelességének, mint — a kezdet nehézségein kívül — egyedül az alólírott gyöngé egészségi állapotának rovandó föl.

Rimaszombat, 1889. ápril 15-én.

Bernáth Gyula,
népbanki igazgató.

Városi ügyek.

Rimaszombat r. t. városa a bor-, hus-, czukor- és sör-fogyasztási adó megváltása iránt feltételezett a folyó év végeig kötött szerződést még 1888. év szeptember hó 15-én felmondta, ennek alapján a biztosítás iránti tárgyalások november havában a kir. pénzügyőri biztos közbenjöttével megejtettek, azonban eredmény nélkül, mert a város azon ajánlata, hogy az eddig 8328 frt 29 kr. általán helyett 8467 frt bérösszeg beszolgáltatását igérte, a beszterezébányai m. kir. pénzügyigazgatóság által el nem fogadtatott, hanem ráutalási határozat hozatván, a város 1889-ik évre bor és must után 2913 frt 59 kr., hus után 3295 frt 52 kr., czukor után 3842 frt 26 kr. és a sör után 1593 frt 79 kr., összesen 11655 frt 26 kr. megfizetésére köteleztetett. Ezen határozat ellen a tanács által felelkezés adatván, annak tárgyalása ápril h. 5-én ejtetett meg az alispáni hivatalnál, melynek eredményéről ugy értesülünk, hogy egyrészt a város, másrészt a kinstár megbízottjai közt letesült egyezmény, melynek értelmében a folyó évi fogyasztási adó 9718 frtban állapított meg, jóváhagyás vegett illetőségéhez ajánlattal terjesztett fel.

A tanács a város szemlézeti szabályrendeletét, a főjegyző által készített alapok figyelembe vételével tartályalván, a közelebb tartandó közgyűlés tárgyalni jelölte ki. A községi törvény értelmében, a községi kötelekbe lett felvételért szedhető díj, már abban alkalmazást nyer.

Csordás J. körmáros a városhoz folyamodott, hogy egy újból építendő háza részére a jánosi utcában jelölje ki azon pontokat, melyek a közel jövőben építendő gyalogjárónál is figyelembe veendőek lesznek. Nevezett folyamodó ez alkalommal támaszkodott azon lapunkban is megjelent közleményre, hogy a jánosi-utca a város volt mérnöke által már lejtmezeve van s így a kívánt magassági pontok megjelölése többé nem ütközik akadályba. A

városi tanács folyamodó kérelmének, miután a lejtmezezési munkálatok ez utcában még nem ejtettek meg, s így a kívánt pontok ez idő szerint ki nem jelölhetők, akként adott helyet, hogy megelőzőleg megbizta Jaczkó Pál mérnököt a jánosi-utca lejtmezezésével.

A zord tavasz.

Hyen őszi április napjain még a gyermek sem érez nagy kedvet, hogy ibolyát keressen, habár ugy vonzza is őt a nagyritkán ki-ki buvó tavaszi napsugár.

Komor hangulat fogja el lelkünket, hasonló ahhoz, midőn a nap mindkésőbb kél s korábban lenyugszik, csak-hogy akkor bizonyos fatalizmussal tekintünk a jövőbe s igyekszünk minél szorosabbra zárni magunkra az ajtót. Az a hangulat ez, mely nyugtalaná teszi a madarat is, midőn fészket kellene építenie s a zuhogó eső, hideg szél odaba kergeti. Pedig itt van már a gölya, a vadlud, a kórkorsin is bontogatja boglyas fejcskáját, erdőn, berken megindult a munka — az ember mégsem gyönyörködhetik a pacsirta dalában. Itt a husvét is, a föltámadás ünnepe... Hát a természet föltámadása meddig késik még?!

„Csendesedjél lelkem, ne háborogj...“

Talán könnyebben megnyugszunk sorsunkban, ha sikerülne e tüneménynek, mint okozatnak az okát valamiképen kideríteni.

Flammarion megmondja, „hogy miért hideg az idei tavasz?“ Szerinte Európában három év óta egyre hidegebb van. Ezt érdekeseen illusztrálja adataival, melyek szerint az európai évi normális középhőmérséklet 10 78 C° helyett 1888-ban csak 8 95 C°, míg 1887-ben 8 81 C° volt a közép temperatura.

Ezt mi is igazolhatjuk.

Rimaszombat ugyan a continensnek esekély pontja, de a rendelkezésünkre álló adatainkkal kimutathatjuk szintén, hogy az évi közép hőmérséklet csakugyan évről-évre esökken. Lássuk:

	1886.	1887.	1888.
Január	—1.46	—2.64	—9.16
Február	—3.72	—2.54	—4.65
Márczius	—0.44	1.42	3.06
Április	10.88	9.45	8.86
Május	15.07	14.53	15.15
Junius	17.34	16.82	18.76
Julius	19.79	21.48	18.61
Augusztus	19.46	18.58	19.28
Szeptember	15.78	16.21	15.02
Október	10.38	7.09	8.21
November	3.50	4.70	0.20
December	0.71	—3.86	—1.70
Évi közép:	8.94	8.44	7.64 C°.

Ime tehát Flammarionnak igaza van, hogy a hőmérséklet évről-évre esökken.

Mi az oka ezen Európaszerre észlelt jelenségnek? Flammarion így szól: „azt vesszük észre, hogy a napon egy idő óta szokatlan nyugalom uralkodik. A nap némely években tele van föltökkel, viharok dühöngnek rajta, százezer kilométernyi magas lángkévek csapódnak föl izzó légkörébe s mint tüzes zápor hullanak vissza az égő oceánra, mely körülhullámozza az óriás napot, most azonban esendesség, pihenés, valóságos álom van föltűtén.“

Hogy a napon észlelt tünemények a földön tapasztalt hőmérsékleti változásokkal tényleg összefüggnek, kétségtelen. Honnan van mégis, hogy a föld déli felén — hol, mint Braziliában most volt nyár — a mult decemberben rendkívül nagy volt a forróság, nagyobb, mint más években? A mi európai hűvös időjárásunknak — mondja a nagy nevű esillagász — helyi oka van, az t. i. hogy „az éjszakai szelek elhatalmasodtak.“

Európa nagyobb részében a délnyugati szél rendszeren az uralkodó, mely az atlanti ocean enyhe hőmérsékletű levegőjét szállítja hozzánk, hogy temperaturánsokt mérsékelje. „Három évre vesszük észre — mondja tovább, — hogy ezt a rendes, jótékony áramlást éjszakai hideg áramlás iparkodik leküzdeni.“ E küzdelemben év-

T Á R C Z A.

Két pohárköszöntő.

Írta és 1889. április 9-én Szerkőben, az ev. ref. egyházmegyei közgyűlés alkalmából rendezett közé' éden elmondta Szabó József.

I.

E tractust ezelőtt tizenhárom évvel.
Mikor lösztet mondott egy egész füzérral
Szentpéteren Patak fenkőlt lelkü papja
Istenben boldogult tudós Terhes Barna, —
Mondom, ezt a tractus egy esibukhoz uérte,
S mint eféle eszközt szörnyen kidieserte.
Akkor megycnk éden egy fő Török álla,
S a esibuk — valljuk meg — illet a szájba.
— De most, hogy uralma szétterjed a Nagy-nak,
Biz' én kiesinylen ezt ma már hasonlatnak,
A képzelet szárnyán felrepülök messze
És a Nagyhoz méltó keretet keresve
Gondolatom ott jár, hol a fénylő nap ég,
S azt mondom: e tractus egy szép esillagos ég.
Rajta — köztük egyik ragyogóbb, mint másik —
Mostan több, mint félszáz égi test sugárik.
Egy híján negyven az álló esillag száma,
Melyeknek kintűnőbb, ragyogóbb világa.
Ámde ez az állás nicsen helyhez kötve,
Mással eseréli föl örömetest legtöbbje.
Kiskörű esillagok — bár az évek fogynak —
Fényesebb helyekre nyájasan pislognak.
Olyan esillagot is mutathat e kék ég,
Mely ragyogó helyét odahagyta végkép,
Azaz rosszul mondom, csak elvonult félre,
De fénye tündöklék egyházunk üdvére. —
— Aztán e szép, derült égbolton — őh mi jó! —
A bolygók száma is egy egész légió.
Körülte tiz álló napfényes esillagnak
Ezek a bolygódok tizenketten vannak.
Pályájokat az ég két forgasba vonta,

Tengelyük körül az egyiket naponta.
Amely tengely — hiszen gyaníthatják máris —
Nem egyéb bizonynal, mint a principális.
A másik körforgás több időt igényel,
S egy olyan kis helyen nem is igen fér el,
Ahoz esendes szív kell meg türelem elég.
Mig körüljárja az egész egyházmegyét.
— Ea édes Istenem mennyi év lesz meddő,
Amíg ezt megfuta mind a tizenkettő!
— Uraim! emlitem mindazt a esillagot,
Mely tractusunk egén tündökölve ragyog,
Névszerint is őket elszámlálnám rendre,
Hogyha ahoz eröm, s kellő időm lenne, —
De nines... hallgatok hát... az az mégis egyet
Lefestek közülök a legislegszebbet,
Elsőt a többi közt, névre, tisztre nagyot,
A ki oly kitűsző tündökléssel ragyog.
Egyházmegyénk egén szerteszt világot,
Mindenüvé juttat lelke sugárából.
Önmagát emesztő lángoló test szerént,
Ide is — oda is küld egy piczinke fényt.
S mégis — esudálatos — fénye nem hogy fogyna,
De növekszik százszor, ezerszer naponta.
Hőmeleg sugára, hogyha szerte árad,
Szétfosztja a felhőt, a mely itt-ott támad.
Adja Isten, hogy ő, ki a kormány botot
Erősen hordozza, mit kezébe fogott, —
Egyházmegyénk egén, — örömeinkre nekünk —
Tündöklőlk soká Nagy Pál esperesünk.

II.

Most jut az eszembe — pohárt veszek menten —
Valamit az égről elébb kifeledtem.
Öreg hiba, de hát nem akarva történt,
Mentsen ez, ha talán megszögtem a törvényt.
Mert jus szerint, — s ez a legszebb rendje ennek —
Helye van az égen a világi rendnek.
E helyet a derült, szép esillagos égen
Nem is sokáig kell nekem keresgélnem,

Hisz' ott láthatólag tűnik a szem elé
Egy hosszu, fehér sáv délről északfelé.
A tejut ez, a mely — más is tudja nem én —
Szép nyári estéken megkapó tünemény.
Temérdek esillagból van ez összerakva,
A tudós világ már ezt is kikutatta,
Mindenüknek megvan önmagához ténye,
Közösen ragyognak közös dícsőségére.
— Tractusunk egén — a névtár bizonyosságom —
A tejut esillagát hogyha megszámlálom;
Ugy veszem ki innen-onnan, arra-erre,
Rámegy körülbelül huszonnylez ezerre.
Egy más mellett békén, szívvelyesen ezek
Mégférnek, miként a barátságos kezek,
Nyájasan világít mind egy-egy kis körbe,
De büszke tractusunk együttes fényökre.
Vajha szaporodnék a számuk évente,
Lelkünknek öröme, hogy még nagyobb lenne.
— Uraim! vizsgálva ezt a nagy fénytengert,
Nem sorolhatok fel névről minden embert.
Azt hiszem, mindnyáján megengednek nekem,
Ha egyre függesztem csupán tekintetem.
Mert bár a tejuton — jól szemügyre véve —
Több-nagyobb esillagot lehet venni észre.
A melyek feltűnő, szép fénnel ragyognak,
Egy közülök mégis látszik legnagyobbnak.
Ez egyért, ki nekünk mindig drága marad
Aradozó szívvel emeljünk poharat.
Érte, ki fájdalom, hogy ninesen itt épen,
De tudom jelen van mindnyájunk szívében.
Érte, kinek ajkán minden szó imádság,
A kinek hirdetik sokan böles tanácsát,
Ki a kormánybotnak fogván másik végét,
Szerteragyoztatja tudós elmefényét.
Kívánom hát — tudom közöhatást mondok —
Eljen, soká éljen Csider Károly gondnok.

